

Ewa Bąk-Filipek
Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie

Przemiany na rynku mięsa w Polsce

CHANGES IN THE MEAT MARKET IN POLAND

W niniejszym opracowaniu omówiono uwarunkowania rynku mięsa w Polsce oraz ukazano na tle rynku mięsa funkcjonowanie rynku wołowiny. Rynek wołowiny w ostatnich latach staje się powoli rynkiem zmarginalizowanym na rynku wewnętrznym m.in. ze względu na malejące znaczenie spożycia wołowiny w całym bilansie mięsa w Polsce. Coraz większe znaczenie odgrywa rynek drobiu, zarówno po stronie podaży, jak i popytu. W opracowaniu zwrócono także uwagę na fakt, że rynki rolne, w tym zwłaszcza rynek mięsa, są podatne na wahania koniunkturalne na rynku krajowym i rynkach międzynarodowych. Dlatego istotną rolę odgrywa polityka państwa wobec poszczególnych rynków. Na rynku mięsa zarówno czerwonego, jak i drobiowego, państwo polskie poprzez Agencję Rynku Rolnego podejmuje działania interwencyjne, które mają za zadanie wspieranie tego rynku i stabilizację sytuacji na tym rynku.

Materiałem źródłowym do badań były dane GUS opublikowane w różnorodnych opracowaniach statystycznych, w tym w rocznikach branżowych rolnictwa oraz Instytutu Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – Państwowego Instytutu Badawczego opublikowane w formie raportów rynkowych (rynek mięsa i rynek drobiu). Zastosowano wskaźniki dynamiki oraz średnie statystyczne, a także elementy analizy opisowej danych.

Słowa kluczowe: funkcjonowanie, uwarunkowania, rynek wołowiny, rynek mięsa.

Wstęp

Rynek mięsa w Polsce jest jednym z ważniejszych rynków rolnych. Produkcja mięsa ulega w czasie pewnym wahanom, które zależą m.in. od wielkości i struktury spożycia mięsa oraz od wysokości cen skupu żywca i poziomu cen detalicznych mięsa i jego przetworów. Istotnym elementem rynku mięsa jest saldo handlu zagranicznego. Rynek mięsa w Polsce jest niejednorodny. Zmiany gospodarcze zachodzące w ciągu ostatnich dwudziestu pięciu lat doprowadziły do wyraźnego wyodrębnienia się rynku żywca i mięsa, a w jego obrębie kilku subrynków: żywca wieprzowego, żywca wołowego i cielęcego, drobiu i innych. Państwo polskie ma obowiązek zapewnić bezpieczeństwo żywnościowe swoich obywateli. Ma też do wykonania zadania związane z realizacją postanowień wynikających z integracji z Unią Europejską. Jednym z obszarów, jakimi musi się zajmować, jest realizacja zadań wobec rolnictwa krajowego zgodnie z wymogami Wspólnej Polityki Rolnej UE.

Przemiany dokonujące się na rynku mięsa związane są ze zmianami w konsumpcji produktów pochodzenia zwierzęcego. Ze względu na wielkość spożycia dominującym rynkiem mięsa jest rynek wieprzowiny. W ciągu ostatnich lat na znaczeniu zyskał rynek drobiu. Natomiast spożycie wołowiny drastycznie spadło i osiągnęło poziom poniżej 2 kg na jednego mieszkańca. Podejmowane są różnorodne próby wspierane przez państwo w celu ożywienia popytu wewnętrznego na ten rodzaj mięsa:

poczynając od propagowania chowu bydła ras mięsnych, po intensywne działania na poziomie konsumenta. Zarówno producenci pierwotni, jak i przetwórcy mają nadzieję na pozytywne zmiany w popycie na wołowinę.

Pogłowie zwierząt gospodarskich i produkcja mięsa w Polsce

Mięso stanowi istotny produkt żywnościowy w diecie obecnych konsumentów. Spożycie mięsa jest m.in. wskaźnikiem zamożności społeczeństwa poszczególnych krajów.

Produkcja mięsa zależy w dużej mierze od wielkości pogłowia zwierząt gospodarskich oraz poziomu cen, który powinien zapewniać opłacalność produkcji.

Po wejściu Polski do Unii Europejskiej zanotowano wzrost pogłowia zarówno bydła i trzody chlewnej, jak i wzrost liczby owiec i drobiu kurzego. Wzrost był obserwowany w początkowym okresie akcesji i dotyczył głównie lat 2005-2008. Od roku 2009 zaczęto notować spadek pogłowia trzody chlewnej i drobiu oraz jednorazowy spadek pogłowia bydła. Od 2010 roku pogłowie bydła znów rosło w latach 2010-2012, natomiast pogłowie pozostałych zwierząt ulegało wahaniom.

Tabela 1. Liczba zwierząt gospodarskich w latach 2005-2012 (w tys. sztuk) stan w czerwcu

Lata	Bydło		Trzoda chlewna		Owce	Drób kurzy	Konie
	ogółem	w tym krowy	Ogółem	w tym lochy			
2005	5483,3	2795,0	18112,4	1813,2	316,0	134424	312,1
2006	5606,4	2823,8	18880,5	1856,4	300,8	124870	307,0
2007	5696,2	2786,7	18128,5	1767,4	331,9	133072	329,2
2008	5756,7	2806,5	15425,3	1366,8	323,6	128788	325,3
2009	5700,0	2687,9	14278,6	1373,8	286,4	124129	297,9
2010	5724,0	2656,0	15278,0	1427,6	267,7	130959	264,2
2011	5762,0	2626,0	13508,7	1177,3	251,0	139964	254,4
2012	5777,0	2578,0	11581,3	1081,7	266,8	112477	222,2

Źródło: Rocznik statystyczny rolnictwa 2013. Wyd. GUS, Warszawa 2013

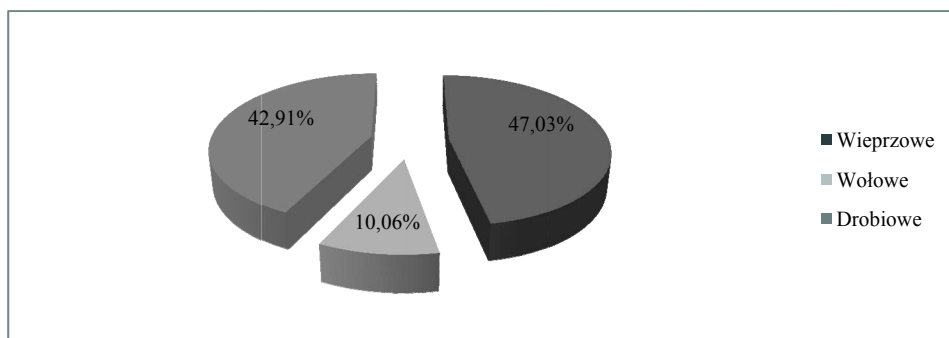
Wahania i spadki w liczbie zwierząt gospodarskich odbiły się na wielkości produkcji mięsa ogółem. Ogólnie produkcja mięsa spadła i w 2009 roku była o blisko 10% mniejsza niż w 2007 roku. Następnie następował powolny wzrost i w dwóch ostatnich analizowanych latach 2011 i 2012 nastąpiła stagnacja – produkcja mięsa ogółem utrzymuje się na tym samym poziomie.

Tabela 2. Produkcja mięsa w Polsce w latach 2005-2012 (w tys. ton)

Wyszczególnienie	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Produkcja mięsa ogółem	3316	3667	3704	3478	3351	3627	3687	3687
w tym:								
Wieprzowe	1981	2165	2165	1936	1717	1863	1876	1734
Wołowe	313	363	369	377	387	390	385	371
Drobiowe	1017	1037	1116	1165	1247	1374	1426	1582

Źródło: Rocznik statystyczny rolnictwa 2013, Wyd. GUS, Warszawa 2013.

Sytuacja w produkcji poszczególnych rodzajów mięsa była różna w analizowanym okresie: mięsa wołowego spadła o 3,6%, spadła znacząco produkcja mięsa wieprzowego – o 7,6%, natomiast wzrosła mięsa drobiowego – o blisko 11%.

Wykres 1. Struktura produkcji mięsa w 2012 roku
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Należy zwrócić uwagę na fakt, że produkcja mięsa wołowego stanowiła w ogólnym bilansie produkcji mięsa tylko 10%. Największe znaczenie ma nadal mięso wieprzowe, chociaż w ostatnim okresie zanotowano spadek produkcji w wartościach bezwzględnych. Najwyższy poziom produkcji mięsa wieprzowego miał miejsce w latach 2006-2007, a następnie ulegał nieznacznym wahaniom aż osiągnął poziom 1,7 mln ton w 2012 roku. Produkcja mięsa wieprzowego w tym roku stanowiła 47% produkcji mięsa ogółem.

W analizowanym okresie istotnie wzrosła produkcja mięsa drobiowego i w 2012 roku osiągnęła poziom prawie 1,6 mln ton. Oznacza to, że w ogólnym bilansie mięsa produkcja drobiu stanowi już prawie 43%. W omawianym okresie produkcja mięsa drobiowego wzrosła o 55,6%.

Zmiany cen na rynku mięsa w Polsce

Jednym z najważniejszych elementów rynku, który w sposób istotny wpływa na warunki jego rozwoju, są ceny na nim występujące. Ceny skupu są na rynku rolnym czynnikiem warunkującym utrzymywanie odpowiedniego pogłowia zwierząt, a ich zmiany powodują zmiany w podaży i produkcji mięsa w poszczególnych okresach.

Ceny skupu na rynku żywca wzrosły w momencie wejścia Polski do Unii Europejskiej w sposób gwałtowny, co nazwano nawet „szokiem cenowym”. W latach następnych uległy obniżeniu, jednakże są nadal na poziomie wyższym niż był notowany w okresie przedakcesyjnym.

W 2012 roku zanotowano kolejny wzrost cen w przypadku wszystkich rodzajów żywca rzeźnego. Ceny skupu trzody chlewnej wzrosły o 19,5%, ceny bydła o 14,7%, ceny cielęciny o 18,2%, cen drobiu o 2,5%.

W wartościach bezwzględnych najwyższy poziom wykazują ceny cielęciny. Przeciętny poziom ceny w analizowanym okresie na żywca cielęcy wyniósł 9,2 zł za kg. Przeciętna cena skupu żywca wieprzowego w tym okresie wyniosła 4,2 zł za kg, a

drobiu 3,5 zł. Średni poziom ceny skupu żywca wołowego ukształtowały się na poziomie 4,6 zł.

Na podstawie przeciętnych cen skupu można stwierdzić, że najbardziej opłacalna była produkcja żywca cielęcego. Jednakże biorąc pod uwagę strukturę produkcji mięsa oraz cykl produkcyjny w przypadku poszczególnych rodzajów mięsa widać wyraźnie, że żywiec drobiowy ma potencjał do rozwoju nieporównywalny z pozostałymi gatunkami mięsa. Krótki okres produkcji i relatywnie wysokie ceny skupu oraz relatywnie niskie ceny detaliczne drobiu na rynku finalnego nabywcy powodują wzrost jego produkcji na tak dużą skalę.

Tabela 3. Przeciętne ceny skupu produktów zwierzęcych w latach 2005-2012 (w zł/kg)

Żywiec rzeźny	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Bydło	4,05	4,04	3,94	4,03	4,52	4,56	5,58	6,40
Cielęta	9,77	10,21	8,59	7,60	9,21	8,82	8,92	10,54
Trzoda chlewna	3,82	3,56	3,46	4,01	4,56	3,89	4,52	5,40
Owce	6,83	6,35	6,09	5,82	6,70	6,66	7,51	7,51
Konie	6,04	6,15	6,14	5,90	5,90	5,76	6,21	7,19
Drób	3,14	2,76	3,52	3,46	3,64	3,44	4,08	4,18

Źródło: Rocznik statystyczny rolnictwa 2013, Wyd. GUS, Warszawa 2013.

Wartość skupu jest wypadkową dwóch wielkości: ilości skupionych produktów i ich cen skupu. W związku ze zmieniającym się pogłowiem zwierząt i wzrostem ich cen, zwiększyła się także wartość skupu wyrażona w milionach złotych. Dotyczyło to wszystkich liczących się rodzajów żywca z wyjątkiem żywca cielęcego, którego wartość skupu w roku 2012 nieznacznie spadła - o 1,2% w stosunku do wartości odnotowanej w roku poprzednim.

Tabela 4. Wartość skupu produktów zwierzęcych (w mln zł)

Wyszczególnienie	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Ogółem	30948,0	31296,0	35951,6	35416,5	37142,7	41324,5	49180,4	55499,4
Produkty zwierzęce	22386,0	22293,1	24437,1	24681,5	25464,7	27546,5	32332,5	34942,4
W tym:								
Bydło	1983,8	2451,9	2387,8	2166,1	2557,3	2797,4	3092,7	3379,6
Cielęta	157,6	171,7	140,0	110,7	132,7	119,0	107,8	106,5
Trzoda chlewna	7429,0	7747,2	7719,0	7777,5	8060,4	7731,9	9429,8	10015,8
Owce	14,2	13,3	14,3	10,3	12,7	10,0	10,4	9,4
Konie	125,5	110,9	100,6	86,4	107,2	102,1	102,4	106,6
Drób	4109,5	3505,5	4591,5	5140,1	5941,7	6245,8	7826,5	8781,5

Źródło: Rocznik statystyczny rolnictwa 2012, 2013, Wyd. GUS, Warszawa 2012 i 2013.

Innym elementem cenowym oddziałującym w sposób znaczący na przemiany na rynku mięsa w Polsce są również ceny detaliczne produktów pochodzenia zwierzęcego.

Udział producenta wołowiny w cenach detalicznych produktów z żywca wołowego informuje o tym, jak długość kanałów dystrybucji, różnych ich rodzajów oraz występowanie różnych rodzajów pośredników, wpływa na cenę końcową produktu. Relacje cen detalicznych artykułów żywnościowych do cen skupu produktów rolnych

informują, jaką ilość produktu rolnego trzeba było sprzedać w skupie, w celu nabycia po cenie detalicznej danego artykułu.

Tabela 5. Ceny detaliczne wybranych produktów pochodzenia zwierzęcego (w zł)

Wyszczególnienie	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Mięso wołowe z kością (rostbef)	16,32	17,13	17,47	18,16	19,74	20,43	22,23	25,45
Mięso wołowe bez kości (z udźca)	20,93	21,92	22,67	23,65	25,98	26,67	29,14	33,08
Mięso wieprzowe z kością (schab środkowy)	13,54	13,10	13,43	14,49	15,20	13,79	14,44	15,62
Kurczęta patroszone	5,63	4,90	6,31	6,21	6,86	6,36	7,25	7,57

Źródło: Ceny w gospodarce narodowej w 2013. Wyd. GUS, Warszawa 2014.

Z analizy danych zawartych w tabelach 3 i 5 wynika, że ceny skupu żywca poszczególnych rodzajów w analizowanym okresie rosły wolniej (lub spadały) w stosunku do cen detalicznych produktów pochodzenia zwierzęcego. W związku z tym na zakup 1 kg mięsnych produktów gotowych trzeba było przeznaczyć coraz więcej żywca. Oznacza to, że zmniejszał się udział ceny producenta w cenie detalicznej żywności.

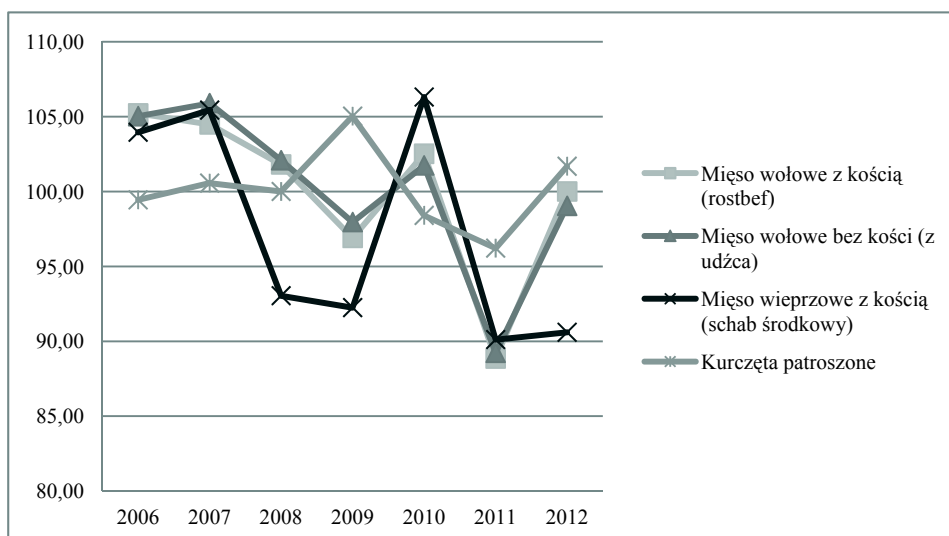
Tabela 6. Relacje cen detalicznych wybranych produktów pochodzenia zwierzęcego do cen skupu poszczególnych rodzajów żywca

Wyszczególnienie	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Mięso wołowe z kością (rostbef)	4,03	4,24	4,43	4,51	4,37	4,48	3,98	3,98
Mięso wołowe bez kości (z udźca)	5,17	5,43	5,75	5,87	5,75	5,85	5,22	5,17
Mięso wieprzowe z kością (schab środkowy)	3,54	3,68	3,88	3,61	3,33	3,54	3,19	2,89
Kurczęta patroszone	1,79	1,78	1,79	1,79	1,88	1,85	1,78	1,81

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

W tabeli 6 przedstawione są relacje cen detalicznych poszczególnych produktów pochodzenia zwierzęcego do cen skupu żywca poszczególnych rodzajów.

Z analizy tych danych wynika, że w przypadku relacji cen wołowiny odnotowano poprawę relacji na korzyść producenta w dwóch ostatnich analizowanych latach. Podobne tendencje jak w przypadku relacji cen wołowiny odnotowano także w przypadku wieprzowiny. W przypadku drobiu relacje wahają się, ale także z tendencją na korzyść cen producenta.

Wykres 2. Dynamika relacji cen detalicznych wybranych produktów pochodzenia zwierzęcego do cen skupu poszczególnych rodzajów żywca

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Dynamika relacji cen detalicznych wybranych rodzajów mięsa do cen skupu określonego żywca wykazywała wahania w analizowanym okresie. W roku 2011 uległa znacznemu obniżeniu, co wskazuje na poprawę relacji w przypadku wszystkich rodzajów mięsa. W roku 2012 dalsze obniżenie dynamiki miało miejsce w przypadku przetworów z wołowiny i wieprzowiny, przy wzroście cen detalicznych mięsa drobiowego.

Przemiany w spożyciu poszczególnych rodzajów mięsa

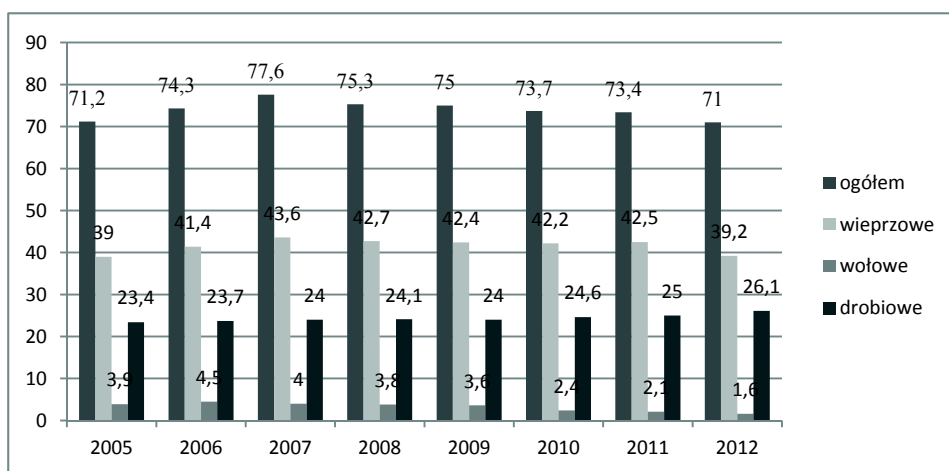
Bardzo istotnym elementem rynku mięsa jest poza podażą strona popytu. Bez istnienia popytu w gospodarce rynkowej nie ma sensu produkcja. Popyt został wyrażony w niniejszym opracowaniu poprzez wielkość i strukturę spożycia mięsa ogółem oraz poprzez poszczególne, najbardziej znaczące dla konsumentów w Polsce segmenty rynku mięsa.

Analizując dane na temat spożycia mięsa w latach 2005-2012 można zauważyć dwa okresy: okres wzrostowy w latach 2005-2007, gdy spożycie mięsa ogółem wzrosło o prawie 9%. Następnie rozpoczął się okres systematycznego, chociaż niewielkiego spadku spożycia mięsa, który w okresie 2008-2012 wyniósł łącznie 8,5%.

Należy zwrócić uwagę na bardzo niepokojący z punktu widzenia subrynków wołowiny trend, który się w tych latach wyodrębnił: spożycie wieprzowiny było w całym analizowanym okresie 2005-2012 dosyć stabilne i nie odbiegało od normy z okresów przeszłych – wynosiło od 39 w 2005 roku do 43,6 kg na osobę w 2007 roku. Na koniec analizowanego okresu ukształtowało się na poziomie 39,2 kg/osobę. W przypadku spożycia mięsa drobiowego była obserwowana tendencja wzrostowa, która po nieznacznym zahamowaniu w roku 2009 nabrała tempa i w 2012 roku poziom

spożycia wynosił 26,1 kg/osobę (wzrost w 2012 roku w stosunku do 2005 roku wynosił 11,5%). Natomiast niepokojący jest trend w przypadku spożycia mięsa wołowego – jego spożycie spadło z poziomu 4,5 kg/osobę w 2006 roku do poziomu 1,6 kg/osobę w 2012 roku, co stanowi około 2,3% ogólnego spożycia mięsa, i według prognoz ten niski poziom utrzyma się także w latach następnych.

W 2012 roku bilans spożycia mięsa ogółem wyniósł 71 kg na 1 mieszkańca. Największy udział w spożyciu mięsa miało mięso wieprzowe – ponad 55%. Znacznie zwiększył się udział mięsa drobiowego – 36,8%. Prognozy wskazują, że taki trend utrzyma się w przyszłości.

Wykres 3. Spożycie mięsa i podrobów w przeliczeniu na 1 mieszkańca w Polsce w latach 2005-2012
 Źródło: Opracowanie własne na podstawie „Rynek mięsa. Stan i perspektywy”. Analizy rynkowe. Wyd. IERiGŻ – PIB, ARR. Warszawa 2013.

Obroty handlu zagranicznego

Ważnym czynnikiem rynkowym, zapewniającym w miarę stabilną sytuację na rynku mięsa, są obroty w handlu zagranicznym. Jest to element wpływający w sposób zasadniczy na warunki opłacalności na rynku mięsa w Polsce.

Co jest istotne to należy zauważyć, że w całym analizowanym okresie 2007-2012 saldo obrotów w handlu zagranicznym było ujemne. Natomiast saldo obrotów w handlu zagranicznym zwierzętami żywymi i produktami pochodzenia zwierzęcego w tym okresie było dodatnie. Było to spowodowane znaczną i systematycznie rosnącą wartością eksportu, przy relatywnie niewielkiej, chociaż też rosnącej, wartości importu.

Tabela 7. Obroty handlu zagranicznego wyrobami przemysłu spożywczego (w mln zł)

Wyszczególnienie	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Import	456828,4	497028,3	463382,6	536220,6	623372,7	648127,6
W tym:						
Zwierzęta żywe i produkty pochodzenia	6601,0	8827,0	11035,3	11856,0	13469,0	15296,2

zwierzęcego						
Eksport	386555,6	405383,1	423242,0	481058,2	558739,0	603418,6
W tym:						
Zwierzęta żywe i produkty pochodzenia zwierzęcego	13526,0	14239,9	15666,8	18033,1	21239,0	24523,0
Saldo obrotów w handlu zagranicznym	-70272,8	-91645,2	-40140,6	-55162,4	-64633,7	-44709,0
Saldo obrotów w handlu zagranicznym zwierzętami żywymi i produktami pochodzenia zwierzęcego	+6925	+5412,9	+4631,5	+6177,1	+7770,0	+9226,8

Zródło: Opracowanie własne na podstawie „Rynek mięsa. Stan i perspektywy”. Analizy rynkowe. Wyd. IERiGŻ – PIB, ARR. Warszawa 2013 oraz Rocznika Statystycznego Rolnictwa 2009, 2010, 2013. Wyd. GUS, Warszawa 2010, 2011 i 2013.

Ze względu na dynamicznie zmieniające się warunki na rynku mięsa państwo w celu zachowania bezpieczeństwa żywności oraz w miarę stabilnej sytuacji, prowadzi działania zarówno na rynku mięsa czerwonego, jak i mięsa drobiowego.

W zakresie wspierania rynku mięsa czerwonego Agencja Rynku Rolnego administruje obrotem towarowym z zagranicą, wypłaca refundacje do eksportu, administruje działaniami promocyjnymi i informacyjnymi oraz obsługuje fundusze promocji produktów rolno-spożywczych, w tym Fundusz Promocji Mięsa Wieprzowego, Fundusz Promocji Mięsa Wołowego, Fundusz Promocji Mięsa Końskiego i Fundusz Promocji Mięsa Owczego.

Środki finansowe z funduszy wydatkowane są przede wszystkim na promocję spożycia mięsa czerwonego i jego przetworów, informowanie o jakości i zaletach tego rodzaju mięsa, udział w wystawach i związanych z chowem i hodowlą oraz produkcja i przetwórstwem. Promocja mięsa i jego przetworów była realizowana w ramach akcji i cyklicznych imprez połączonych np. Świętomięs Polski, Festiwal podkarpackiej wołowiny, Tradycja, jakość, smak – polska wołowina, Polska wołowina na polskim stole, Jakość jest sztuką – spotkania z QAFP, Piknik wieprzowy, Piknik wołowy.

W ramach kampanii Smaki polskie – wieprzowina – polska tradycja prowadzony jest również portal internetowy z przepisami kulinarnymi, poradami dla rolników oraz informacjami na temat systemów jakości, produktów regionalnych i tradycyjnych oraz bazą firm, a także portal społecznościowy dla producentów wołowiny.

Od 2012 roku Agencja Rynku Rolnego uczestniczy w programie oferującym przedsiębiorcom działającym w sektorze rolno-żywnościowym, w tym m.in. mięsa czerwonego, możliwości kompleksowej i usystematyzowanej promocji ich produktów za granicą. Objęte projektem działania mają na celu kreowanie nowych, silnych Marek, rozpoznawalnych na świecie i kojarzonych z Polską.

Realizacja programu planowana jest do 2015 roku i obejmuje takie kraje, jak: Rosja, Niemcy, Chiny oraz Francja, a także Ukraina i Zjednoczone Emiraty Arabskie.

W ramach promocji branży mięsnej ARR organizuje udział polskich przedsiębiorców w międzynarodowych i krajowych targach, a także w szkoleniach marketingowych i rynkowych. Opracowuje również katalogi promocyjne, ulotki informacyjne i filmy reklamowe.

Ponadto w ramach realizacji funkcji informacyjnej ARR przygotowuje cykliczne raporty tygodniowe i miesięczne o sytuacji na rynku mięsa. Przy udziale ekspertów opracowywane są prognozy cen skupu podstawowych produktów rolniczożywnościowych, w tym trzody chlewnej i bydła.

W zakresie wspierania rynku drobiu Agencja również administruje obrotem towarowym z zagranicą oraz wspiera promocję mięsa i przetworów drobiowych.

Podsumowanie

Polski rynek mięsa w ostatnich latach wykazuje tendencję malejącą w zakresie produkcji mięsa, z wyjątkiem produkcji mięsa drobiowego. Jest to odzwierciedleniem popytu wewnętrznego, który także wykazuje wzrost spożycia tylko w przypadku mięsa drobiowego.

Zmiany w produkcji mięsa znajdują swoje odzwierciedlenie w handlu zagranicznym i spożyciu. Dynamiczny wzrost produkcji drobiu powoduje systematyczny wzrost dodatniego salda w obrotach zagranicznych, przy zmniejszeniu salda w obrotach wołową i wieprzowiną.

Niepokojąca jest wzrastająca marginalizacja rynku wołowiny. Wprawdzie pogłowie bydła utrzymuje się na niezmiennym poziomie, ale zarówno nieznaczna produkcja mięsa w ogólnym bilansie (10%), jak też niewielkie spożycie (niecałe 2 kg/osobę, co stanowi trochę ponad 2% spożycia mięsa ogółem) jest powodem podejmowania różnorodnych akcji w celu pobudzenia popytu wewnętrznego. Niestety z analizowanych danych wynika, że akcje te, mające na celu pobudzenie konsumpcji, nie dają zadowalających wyników. Dlatego bez ingerencji państwa rynek wołowiny w Polsce nie mógłby funkcjonować.

Spadek produkcji wywołuje zazwyczaj wzrost cen. Od momentu wejścia Polski do Unii Europejskiej ceny w kraju zależą nie tylko od popytu i podaży na rynku wewnętrznym, ale od poziomu cen w całej Unii i kursów walut, zwłaszcza kursu złotego względem euro. Dlatego też zmiany cen nie są zawsze adekwatne do zmian produkcji.

Na rynku mięsa występują wahania cen zarówno skupu, jak i detaliczne. Zmiany te prowadzą do wahań relacji cen detalicznych do cen skupu i wskazują na udział producenta mięsa w cenie detalicznej. Relacje te przez kilka lat wskazywały na niekorzystny dla producenta mięsa udział w cenie detalicznej, natomiast w ostatnich analizowanych latach uległy poprawie na rzecz producentów.

Podsumowując przemiany na rynku mięsa mają charakter tendencji malejących w przypadku podaży i popytu na różne rodzaje mięsa. Najbardziej niepokojącym zjawiskiem jest marginalizacja rynku wołowiny.

Literatura

Analizy rynkowe: Rynek mięsa. Stan i perspektywy. IERiGŻ-PIB, ARR i Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Warszawa, październik 2013.

Analizy rynkowe: Rynek drobiu. Stan i perspektywy. IERiGŻ-PIB, ARR i Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Warszawa, październik 2013.

Ceny w gospodarce narodowej w 2013 r. Wyd. GUS, Warszawa 2014.

Skup i ceny produktów rolnych w 2012 r.. Wyd. GUS, Warszawa 2012.

Rocznik Statystyczny Rolnictwa 2013. Wyd. GUS. Warszawa 2013.

Summary

This paper discusses the determinants of the meat market in Poland and shown on the background of the meat market functioning of the beef market. Beef market in recent years, the market is slowly becoming marginalized in the internal market, inter alia, because of the decreasing importance of beef consumption in the entire balance of the meat in Poland. Increasingly important to the poultry market, on both the supply and demand. The study also highlights the fact that agricultural markets, especially the meat market, are susceptible to fluctuations in the domestic and international markets. Therefore, the important role played by government policy to individual markets. On the market for both red meat and poultry, the Polish state by the Agricultural Market Agency takes action intervention Their goal is to support the market and the stabilization of the situation on the market.

The source material for the study were published CSO data in a variety of statistical studies, including in the annals of the industry of agriculture and the Institute of Agricultural and Food Economics - National Research Institute published in the form of reports market (the market of meat and poultry market). Used momentum indicators and statistical averages, as well as a descriptive analysis of the data elements.

Key words: functioning, conditions, beef market, meat market.

Informacja o autorze:

dr inż. Ewa Bąk-Filipek

Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie

Katedra Polityki Europejskiej, Finansów Publicznych i Marketingu

ul Nowoursynowska 166

02-787 Warszawa

tel. 0-22 593 40 80

email: ewa.ba.filipek@wp.pl